

Minnesanteckningar styrgrupp Edsviken Vattensamverkan

Plats: Nytorpsrummet, Turebergs torg 1, Sollentuna kommun, Sollentuna
Tid: 2017-09-06, 09:00-12:00

Närvarande:

Styrgrupp:

Carina Knorpp, Sollentuna (ordförande)
Anna Lasses, Solna
Aphram Melki, Järfälla
Bengt Sylvan, Danderyd
Mats Lindqvist, Stockholm Vatten och Avfall
Olof Johansson, Danderyd
Björn Falkeblad, Järfälla

Arbetsgrupp:

Samuel Olausson, Danderyd
Fredrik Erlandsson, Stockholm Vatten och Avfall
Linda Svensson, Solna
Towe Holmborn, Sollentuna
Babette Marklund, Järfälla
Pia Ekström, Sundbyberg

Övriga:

Johannes Knulst, Länsstyrelsen Stockholms län
Jonas Qvarfordt, Danderyd

1) Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes.

2) Val av justeringsperson

Bengt Sylvan utsågs till att justera mötets minnesanteckningar.

3) Presentationsrunda

Samtliga deltagare presenterades kort.

4) Föregående minnesanteckningar

Föregående minnesanteckningar lades till handlingarna.

5) Följder av Weserdomen

Johannes Knulst, Länsstyrelsen i Stockholms län, redogjorde för hur länsstyrelsen ser på MKN i översiktsplaner och detaljplaner samt svarade på frågor om Weserdomen.
Johannes presentation bifogas protokollet.

6) Mikroplaster

Kommunerna redogjorde kortfattat för hur man jobbar med mikroplastproblematiken.
Skriftlig sammanställning av redogörelserna bifogas protokollet.

7) Status: Miljögiftsprogram för Edsviken 2017

Miljögiftsprogrammet har cirkulerat via mail tidigare och har nu gått ut för upphandling.

8) Status: Miljökontrollprogram för Edsviken 2018-2021

Miljökontrollprogrammet har cirkulerat via mail tidigare och kommer gå ut för upphandling under hösten.

9) Status: LÅP

Avtal har tecknats med länsstyrelsen. Upphandlingar av konsulter har påbörjats.

10) Rapportering från Hamnens dag 2017

Eventet var välbesökt men mest fokus hos de många barnfamiljerna låg på de imponerande fordonen. Några intresserade själar besökte vårt tält. Bra att synas! Under 2018 föreslogs det att vi deltar i Igelbäckens dag.

11) Övrigt aktuellt från kommunerna (samt länsstyrelsen som också deltog på mötet)

Danderyd

- Restaurering av en damm vid en ridskola vid Ösbysjön pågår.
- City Links dom är överklarad och kommer hamna i HD under hösten. Danderyd bevakar. Svenska kraftnät fortsätter som planerat med upphandlingar.
- Danderyd har internt börjat titta på Norra Östersjöns åtgärdsprogram.

Solna

- Igelbäckens fiskvandringssväg fungerar inte för fisk. Den skall åtgärdas.
- Solna har svarat på en remiss om den nya cykelvägen över Edsviken vid Stocksundet.
- Dagvattenstrategin skall vara klar november 2017.
- Solna har uppmärksammat att ett kyltorn för dataservrar släpper ifrån sig stora mängder zink.

Järfälla

- Kommer lägga fram ett förslag på ett naturreservat kring Igelbäcken. Man arbetar också med att fastslå ett kontrollprogram för Igelbäcken.

Sollentuna

- Arbetet med skärmbassängen i Edsviken fortsätter. Ansökan till miljödomstolen är lite försenat på grund av att man behöver utreda ett gammalt bryggsservitut.
- LIFE-projekt pågår för fullt. Sollentuna ska inom ramen för projektet ta fram en vattenplan och samt medverka i arbetet med fällning av Norrviken.
- Håller på att ta fram en ny översiktsplan.

Stockholms vatten & avfall

- Förbifart Stockholm börjar närma sig anläggningsskedet. Stockholms vatten & avfall ställer krav på vattnet som de ska ta hand om. Man vill skapa samsyn mellan de berörda kommunerna om hur dagvatten skall hanteras.
- En dagvattenstrategi har tagits fram och börjat implementeras. Man har beslutat att en fördröjning av dagvattnet skall tillämpas i detaljplaner. Det är en väg för att slippa hantera halter. En dagvattenhemsida har lanserats; www.svoa.se/dagvatten.
- Projekt med att driva tunnel från Henriksdal till Brommehar försenats.
- Man planerar för bassängbad på Järvafältet. Avklareringskrävs.

- Lokala åtgärdsprogrammen har blivit lite förskjutna. Det första kommer troligtvis tas i år.
- Nya miljöpengar har släppts från regeringen.

Länsstyrelsen

- Länsstyrelsen jobbar inom LIFE-projektet. De kommer lyfta goda exempel.
- Länsstyrelsen skall jobbat hårdare med att stötta kommunerna i åtgärdsarbetet. Man har inte det formella uppdraget från regeringen (HaV) har egentligen uppdraget.
- Två projekt; vik till vik och kust till kust.
Vik till vik fokuserar på att förbättra statusen i tre olika viker i Stockholms län. I kust till kust försöker man ha en intern dialog mellan vattenmyndigheterna för att försöka få samma arbetsmetod och regler att gälla i alla vattendistrikt.

Sundbyberg

- En dagvattenplan håller på att tas fram.
- Arbetet med en ny översiktsplan pågår och beräknas vara klart under året.
- Jobbar med Ursviks västra delar. En dagvattendamm planeras.

12) Övriga frågor

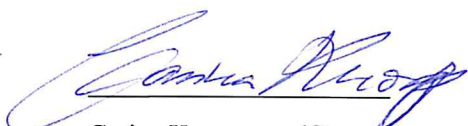
- Inga övriga frågor.

13) Nästkommande möten

- 6/12 kl 10.00-11.30 med lunch efter på slottet i Danderyd.
Sollentuna skickar med kallelsen ut en fråga om vilka som vill delta på lunchen och om det finns kostrestriktioner. Med kallelsen skickas även vägbeskrivning.
Bengt Sylvan beställer mat eller bokar bord.

14) Mötets avslutning

Mötet förklarades avslutat.

Carina Knorpp, ordförande

Bengt Sylvan, justerare

Towe Holmborn, sekreterare

Bilagor:

Johannes presentation: Kommunal planering efter Weserdomen
Sammanställning mikropåster.

Kommunal planering efter Weserdomen

Johannes Knulst

Länsstyrelsens arbetssätt idag

Kommunen ska

- Planera för säker användning av mark och vatten
- Visa att vattenstatus **inte försämras** av planen
- Visa att planens genomförande **inte äventyrar** att MKN kan följas

Länsstyrelsen ska

- Bevaka att kommunen har gjort en **rimlig** bedömning av planens effekter på MKN
- **Pröva planen** ifall bedömningen är att MKN inte kan följas eller planen äventyrar att MKN kan följas
- Fungera som rådgivare under samrådsskedet

Kommunal planering på översikts- och detaljplanenivå

- ÖP ska visa den avsedda användningen av mark- och vattenområden
 - Det ska helst framgå av ÖP vilka vattenförekomster berörs av planen
 - ÖP texten med eventuella illustrationer ska redovisa hur mark- och vattenanvändningen förändrar vattenkvalitet i yt- och grundvatten
 - ÖP-n ska ge stöd vid detaljplanering för hantering av risker och lösa behovet för eventuella gemensamma åtgärder
- DP ska visa hur riskerna hanteras lokalt och hur negativ påverkan minimeras eller kan undvikas vid bygglovsgivning

Hur tolkar vi kraven?

- Vilken/vilka recipient/er tar emot vattnet från planområdet?
- Vilket/vilka avrinningsområde/n tillhör planområdet?
- Vilken/vilka vattenförekomst/er är berörda av planen?
- Vilka är statusen hos berörda vattenförekomsterna?
- Vilka MKN är angivna för vattenförekomsten/erna, både för ekologisk och kemisk status samt för grundvattnets kemiska och kvantitativa status?
- Vilka är miljöproblemen relaterade till vatten i området/vattenförekomsten?
- Hur påverkar planen kvaliteten på och mängderna vatten?
- Vid behov, vilka skyddsåtgärder planerar kommunen för?
- Hur förhåller sig förslaget till de åtgärder som kommunen ämnar genomföra enligt vattenförvaltningen?
- Vilka försiktighetsåtgärder är möjliga att genomföra med hänsyn till vattenkvaliteten?

Hur kan arbetet förenklas med stegvis analys?

- Avgränsa vilka vatten berörs av planen
- Bedöm vilka vatten riskerar "försämringar"
- Skaffa information om åtgärder som kan förebygga att stoppregeln aktiveras
- Vilka åtgärder passar för den aktuella planen?

Beskrivning av berörda vattenförekomster

- För att kunna dra slutsatser om eventuella påverkan på parametrar och kvalitetsfaktorer
- För att få med specifika krav som följer av MKN och rådande statusklassningen

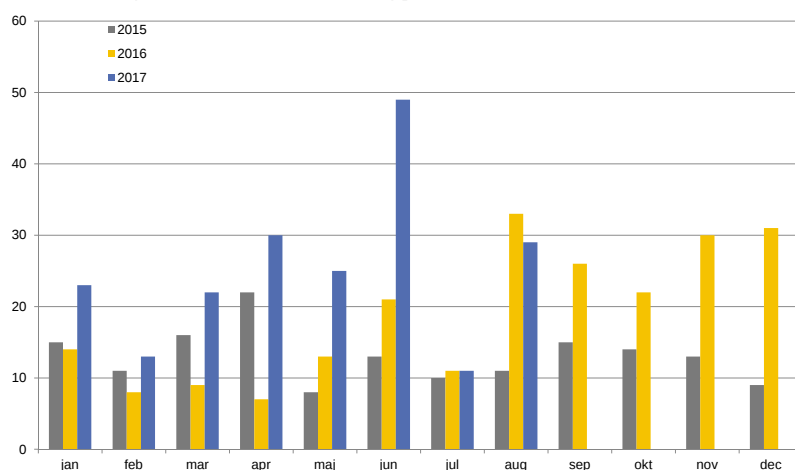

Bedömning av påverkan på MKN vatten

- Slutsatser om eventuella påverkan på parametrar och kvalitetsfaktorer för varje berörd vattenförekomst
- Resonemang som beskriver hur kommunen har kommit fram till slutsatserna
- En redogörelse av åtgärder som kommunen tänker genomföra för att minska eller förebygga riskerna

Antal granskade detaljplaner för AB-län

Anmärkningar och rekommendationer

- Planens beskrivning av berörda vattenförekomster saknas eller är otillräckligt detaljerad
- Dagvattenhanteringen otydlig eller obestämd
- Påverkan på recipientens status inte beskrivit eller otydlig
- Rekommenderade planbestämmelser
- Planbestämmelser som saknar lagstöd enl. PBL
- Hantering av snö, skyfall, översvämningsrisker osv.

Kontaktinformation:

Johannes Knulst, tfn 010-223 16 92,
e-post: fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/stockholm

Kortfattad sammanställning av pågående arbeten med mikroplaster

Stockholm (Redogjort av Stockholm Vatten och Avfall)

Gällande mikroplaster så har det börjat trilla in lite info från olika ställen. Stockholm har numera två arbetsgrupper: en för utredning och framtagande av mikroplaststrategi och en för tillsynsarbete.

Gällande strategigruppen, deltagare i denna grupp inom Stockholm är framförallt Miljöförvaltningen och SVOA. Från vår sida deltar såväl representanter från reningsverk som från limniska sidan och inte minst dagvattensidan. Från MF är det avd. för miljöanalys och framförallt deltagare från kemikaliecentrum men där är även Idrottsförvaltningen är med.

Tillsynsgruppen består av representanter från MF och Idrottsförvaltningen och de kommer ha möte månatligen enligt senaste minnesanteckningarna. Dessa antyder att det är ganska mycket arbete på gång.

Jenny från MF var under våren med på HaVs mikroskräpmöte och där presenterades ett antal olika studier. Om någon är intresserad så kan Fredrik Erlandsson delge presentationerna.

I övrigt är Stockholm med i ett projekt där man provtar mikroplaster såväl i sedimenten som i vatten. Bifogat återfinns några bilder från detta projekt. Exakt vilka lokaler som provtas är oklart men resultat förväntas komma under hösten och det är bl.a. stadsnära Mälarresultat som är en av de mest spännande delarna i denna studie.

Det pågår/pågick även ett exjobb gällande mikroplaster från fotbollsplaner men det är oklart om detta är avslutat och vad det resulterat i.

Nedan några nyttiga länkar:

Naturvårdsverket har idag publicerat sitt regeringsuppdrag om mikroplaster, se följande om ni inte redan läst det: <http://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/Ett-steg-pa-vagen-mot-minskade-utslapp-av-mikroplaster/>

Angående konstgräsplaner föreslås som åtgärd bl.a. att en beställargrupp för kravställande i upphandling initieras.

Rapporten i fulltext: <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6772-4.pdf?pid=20662>

Bilder från mikroplastprovtagningen i sediment och vatten.

Sollentuna (Redogjort av Sollentuna Energi och Miljö och kommunens vattensamordnare)

För att säkerställa att SEOM inte tar emot granulat och konstgrässtrån eller dylikt till allmänt ledningsnät arbetar man på att fastighetsägare, med "mikroplast-risk-verksamheter", installerar dagvattenfilter i en brunn (typ spolbrunn) på sin sida förbindelsepunkten. Det motsvarar kraven på fettavskiljare, oljeavskiljare, sandfång och så vidare, där det behövs.

Snöhanteringen är också viktig att reglera, särskilt där konstgräsplanen inte är uppvärmd. Mängder av granulat lämnar planerna den vägen och grässtrån nöts av plogen. Ofta läggs snön upp vid sidan av planen och granulat/plast sprids sedan vidare därifrån. Granulatsnö behöver alltså hanteras separat från annan snö och ska inte heller läggas upp direkt på naturmark (kan indirekt bli en VA-fråga). När snöhögen har smält så ska granulaten tillbaks till planen eller hanteras som ett avfall.

Den första bilden nedan visar strumpor efter en fotbollsträning på konstgräs. Konstgrässtråna nöts ner till mindre fibrer och hamnar där de inte hör hemma. De här plastfibrerna påverkar främst spillvattnet via tvättmaskinen, vilket i sin tur påverkar kvaliteten på slammet från Käppala. De två andra bilderna visar gummigranulathögarna nere vid Rösjöns konstgräsplaner efter förra vinterns snöröjning.

Vänstra bilden: Strumpor med "plastgräsfibrer" efter en fotbollsträning på konstgräs.

Nedre bilderna: Upplag av granulat efter snöröjning och snösmältning.

Miljö- och hälsoskyddskontoret på kommunen bedriver tillsyn på konstgräsplaner. Just nu jobbar de med de tre första planerna, vartefter man troligtvis skall titta på övriga planer. Man vill byta ut gummigranulatet som är gjort av bildäck till nyproducerat gummigranulat. En positiv miljö- och hälsoaspekt finns kopplad till bytet men mikroplastbelastningen är lika hög från de båda materialen. Man behöver ta hand om granulaten. De tre planerna som man utövat tillsyn på har blivit tillsagda att se över snöupplägningsplatser och filterlösningar i dagvattenbrunnar för att fånga upp granulaten.

Danderyd (Redogjort av Danderyds kommuns tekniska kontor)

I Danderyd är det idrottsföreningarna som har anlagt konstgräsplanerna, inte kommunen. Kommunen kan informera idrottsföreningarna om mikroplaster och deras eventuella negativa effekter.

Vad gäller tillsynen så tittar man på att det upplogade granulatet sprids i minsta möjliga mån och att granulatet ansamlas där det är lätt att ta upp. Man fokuserar på förebyggande åtgärder. En tänkbar åtgärd kan till exempel vara att uppföra socklar runt planerna. En annan åtgärd som är under diskussion är filter för att förhindra att mikroplaster kommer ut i dagvattnet.

Det har gjorts ett pilottest på Danderyds gymnasium där det finns en konstgräsplan. Det visade inga höga halter av SBR, men något förhöjda värden av zink.

Solna (Redogjort av miljö- och byggnadsförvaltningen)

Solna stad har möjlighet att genomföra förbättringsåtgärder för att minska belastningen från två av de största källorna till mikroplaster i miljön; trafiken och konstgräsplaner.

Solna stad är en stor idrottskommun, med många framgångsrika elitverksamheter och en bred ungdomsidrott. Det aktiva föreningslivet, inom bland annat fotboll, medför ett stort tryck på och önskemål om fungerande planer. Inom Solna stad finns det idag 11 stycken konstgräsplaner i kommunal regi. Dessa är belägna i Skytteholm (4 st), Råsunda (3 st), Bergshamra (2 st) samt i Huvudsta (2 st).

2016 hölls inom Solna stad ett första möte om konstgräs. Där deltog representanter från kultur- och fritidsförvaltningen, miljöskydds- och hälsoskyddsenheterna inom miljö- och byggnadsförvaltningen, samt politiker. Deltog gjorde även en för dagen inbjuden doktorand som gjort en studie inom ämnet mikroplaster.

På mötet diskuterades för- och nackdelar med olika granulat som används till konstgräs. Skötsel av planerna diskuterades också och vikten av att granulaten inte sprids från planerna ut till vatten och mark. Det framkom att det redan återanvänds en del av granulaten, men man var även överens om att det kan göras bättre genom att exempelvis sätta filter i dagvattenbrunnarna samt att sätta kanter runt planen så att granulaten stannar i området kring planen. Det kan sedan lätt sopas upp och återanvändas. Det fylls ändå på med uppskattningsvis ca 1 ton granulat per år och plan. I Solnas fall blir det ca 11 ton, då det finns 11 konstgräsplaner i kommunal regi. Det som försvinner ut till mark och vatten uppskattas då vara lika mycket som man får återfylla med.

Vissa åtgärder för att begränsa påverkan från konstgräsplaner har vidtagits. Den stora publikarenan i Skytteholm har under hösten 2017 fått konstgräs av den nya generationen. Samtidigt som bytet gjordes täckte man för de annars öppna dagbrunnarna. Nya rutiner har också införts, att återanvända plastkornen i högre grad än tidigare. Den gamla konstgräsplanen flyttas till Råstasjöns IP vilken har en äldre variant av konstgräs. På så vis återanvänds konstgräset och en äldre variant, som antas ha sämre kvarhållande förmåga av plastgranulatet, byts mot en nyare som ändå är begagnad.

Solna stads VA-huvudman är Solna Vatten AB. De äger och sköter driften av det kommunala dagvattennätet. Solna vatten har ännu inte explicit tittat på hur mycket mikroplaster som sprids till recipienterna från dagvattensystemet, eller gjort några konkreta åtgärder. Under 2017 tar Solna stad tillsammans med Solna vatten fram en ny dagvattenstrategi. Där kommer mikroplaster att tas upp som en utmaning för framtiden.

Sundbyberg (Redogjort av Sundbybergs stad och Sundbyberg Avfall & Vatten AB)

För närvarande arbetar Sundbyberg Avfall & Vatten inte aktivt med frågan om mikroplaster. En dagvattenplan håller på att tas fram för staden och förhoppningsvis kommer mikroplaster att omnämnas där. Bolaget är nybildat och när de har kommit igång ordentligt med sin nya hemsida och facebook-konto vill de få ut mer allmän information, t ex om kroppsvårdsprodukter som innehåller mikroplaster.

Stadens miljöenhet för en intern dialog med verksamma inom staden, till exempel kultur- och fritidsförvaltningen och stadens projektenhet, om konstgräsplaner. De tre senaste planerna i Sundbyberg, två i Ör och Sundbybergs IP, har byggts med granulat av kork istället för granulat av gummi. Funderingar finns på att försöka anlägga granulatfällor vid dränering av konstgräsplaner, så att inte granulat försvinner ut i dagvattnet. Om konstgräsplanerna används vintertid är det önskvärt med hårdgjorda, kontrollerade snöupplag för att samla upp granulat.

Mikroplaster kommer att tas upp som en fråga inom ramen för arbetet med en kemikalieplan som ska tas fram för staden.

Järfälla

Järfälla kommun uppmärksammar mikroplastfrågan vid upphandling av nya konstgräsplaner. Tidigare har EPDM-granulat använts till konstgräsplaner. Men nu kommer miljövänligare TPE-granulat, som går att återvinna, att upphandlas.

Planer finns även på att mäta mikroplaster i dagvattnet i samband med en annan provtagning.

Intresse finns att bilda en förvaltningsövergripande grupp som sätter sig in och arbetar med frågan. I dagsläget finns det dock ingen sådan grupp.